

tome zastarni rok za vanugovorne štete prosudjuje se prema propisima građanskog prava, a ne na temelju odredaba o slagačkom poslu

Lučki slagač je za iskrcaj tereta upotrijebio jedan buldožer koji je radio na brodu. Prilikom rada taj je buldožer ošteti brod. Budući da slagač odbija nadoknaditi prouzrokovanu štetu, brodovlasnik podiže tužbu.

Medju strankama je nesporno da je prouzrokovana šteta. Tuženi slagač ne prigovara ni njenoj visini ni temelju vlastite odgovornosti. Podiže prigovor zastare. Iznosi, naime, da prema zakonu od 1966. kojim je normiran slagački posao zastarni rok iznosi godinu dana, koji je rok do podnošenja tužbe već istekao.

Sud nije prihvatio ovo stajalište tuženoga i obvezao ga u smislu tužbenog zahtjeva. Bitni razlozi suda su slijedeći:

U ovom se slučaju radi o šteti iz vanugovornog odnosa. Ugovorni odnos nastaje samo prema teretu koji je obuhvaćen ugovorom o manipulaciji, pa makar je šteta na osobama i drugim stvarima na brodu i izvan broda nastala izvršavanjem slagačkog posla. Prema tome slagač odgovara vanugovorno i za štete koje prouzrokuje brodu u okviru izvršenja slagačkog posla. Na temelju ovako zauzetog stajališta sud zaključuje da zastara za utuženu štetu nije nastupila u vrijeme podnošenja tužbe.

(DMF 1975, str.493)

B.J.

APELACIONI SUD, Ancona

Presuda od 28.XI 1974.

Grčka poljoprivredna banka c/a
Poduzeće Cesare Davanzali & C.

Pružanje pomoći na moru i spašavanje - Nagrada za spašavanje - Određjivanje vrijednosti robe - Vrijednost spašene robe određuje se prema CIF cijeni u luci gdje je spašavanje dovršeno

Remorker tuženoga spasio je brod tužiteljice koji je prevezio teret alkohola. Spor se vodi o visini nagrade za spašavanje.

Visinu nagrade odredio je vještak. Tužiteljica se nije suglasila sa stajalištem vještaka, držeći da je precijenio vrijednost tereta u odnosu prema vrijednosti broda, te da je time počinjena greška od bitnog značaja za cjelokupan rezultat njegove procjene. Prvostepeni sud je odbio tužbeni zahtjev i potvrdio odluku vještaka. Tužiteljica se žali protiv te odluke.

Drugostepeni sud je uvažio žalbu tužiteljice nalazeći da je procjena vještaka načelno oboriva, a stvarno je bila očito nepravedna i pogrešna. Vještak je vrijednost broda obzirom na njegovo tehničko stanje, očuvanost, klasu i oštećenje procijenio na iznos od 29.000 000 L. Što se tiče tereta, radi se o prijevozu 1.980,86 hl rafiniranog alkohola za alkoholna pića, ukrasnog u Rijeci, na putu za Pilos. Vještak je prema vlastitom tvrdjenju ustanovio da je cijena 1 litre 118,20 L. On je računanjem dobiveni rezultat zaokružio na 23.400 000 L. Na temelju ovih dvaju mjerila odredio je nagradu za spašavanje u visini od 5.265 000 L, pored 445.000 L na ime troškova "u razmjeru u kojem vrijednost tereta stoji prema ukupnosti spašenih vrijednosti, a to je u omjeru od 44,65 %."

Sud stoji na stajalištu da se vrijednost robe u ovakvim slučajevima utvrđuje ili prema mjestu gdje je spašavanje dovršeno (što bi u konkretnom primjeru bilo prema tržištu u Anconi), ili - ako brod po okončanom spašavanju nastavlja putovanje prema određenoj luci (ovdje je to luka Pilos u Grčkoj), to samo ova dva mjesta dolaze u obzir prilikom određivanja vrijednosti tereta i to po CIF kupoprodaji.

Činjenica da je vještak izvršio procjenu prema stanju na tržištu Genove, nedvojbeno znači da je počinio i pravnu pogrešku. O tome da je pri ocjeni vrijednosti tereta alkohola konzultirao mjerodavne izvore (Carinu, Trgovačku komoru i specijalizirane firme), ne postoje nikakvi pismeni dokazi. To je takodjer slučaj i s mišljenjima dvaju drugih stručnjaka koje je prvoimenovani vještak pozvao da iznesu svoj sud. Obzirom na odsutnost svakog objektivnog faktora u njihovim prosudbama, rezultat njihovih "ispitivanja" ukazuje se kao netočan, te čini očito pogrešnom pobijanu arbitražnu odluku. Time je zadovoljen zahtjev za "očevidnošću" iz bivšeg čl. 1349. gradj. zak. o valjanom pobijanju.

Tužiteljica takodjer ističe da je stajalište vještaka pogrešno jer nije uzeo u obzir vrijednost iz

računa koji mu je bio podnešen na uvid i iz kojeg slijedi da vrijednost robe iznosi 14.204 196 L. Stoga se tužiteljica zbog naznačene razlike između spomenute vrijednosti FOB i one koju je utvrdio vještak, obratila na Trgovačku burzu Genove, koja je pismom odgovorila da "cijena o kojoj se traži izvješće nije sadržana u informativnom popisu cijena" i da se "unatoč prikupljenim informacijama nije saznalo za cijenu rafiniranog alkohola madjarskog podrijetla".

Drugostepeni sud nadalje stoji na stajalištu da je vještak, unatoč tome što je bio lišen potrebnih podataka od strane mjerodavnih izvora, trebao uzeti u obzir račun o FOB kupoprodaji robe, koji bi mu omogućio da dodje do vrijednosti CIF, što bi mu pružilo daljnju mogućnost da ustanovi vrijednost ukrcanog tereta, koja se upravo pojavljuje kao sporno pitanje.

Odbacuje se prigovor vještaka da mu tužiteljica nije podnijela na uvid elemente vezane uz račun (cijenu vozarine i osiguranja), obzirom da njegova procjena u potpunosti zanemaruje podatke navedene u tom računu.

Drugostepeni sud ne nalazi da je uvjerljiv ni slijedeći prigovor tuženog poduzeća prema kojem cijena CIF ne daje odgovarajuću stvarnu vrijednost robe, ukoliko u njoj nije sadržana dobit uvoznika.

Sud uzima u obzir navode sadržane u pismu od 9. veljače 1972.g, u kojem londonska odvjetnička kancelarija "Ince & Co." ističe da je roba ukrcana na brod kojem je pružena pomoć bila osigurana na iznos od 17.004 000 L. Kako je osiguranje često veće od vrijednosti osiguranog dobra, procjena vještaka (na 23.400 000 L) ipak ostaje nedopustivo veća od vrijednosti tereta (14.204 196 L).

Drugostepeni sud nadalje utvrđuje da je tuženo poduzeće znalo kolika je cijena tereta CIF i koliki je iznos njegovog osiguranja, što proizlazi iz pisama datiranih 10. ožujka 1969. i 9. veljače 1972.g, koja je uputila odvjetnička kancelarija iz Londona "Ince & Co". Naime, ova kancelarija je zastupala stranu brodovlasnika prilikom sporazumnog utvrđivanja pravedne nagrade za spašeni brod između brodovlasnika i sadašnjeg tuženog poduzeća.

No, sud ima u vidu i točan navod vještaka da je brod koji je u spašavanju pružio pomoć (vlasništvo

tuženog poduzeća) imao veliku vrijednost (500.000 000 L), te da je unatoč svoje naročite opremljenosti za slučajevne spašavanja ipak ušao u znatan rizik, jer je istinita tvrdnja da su u vrijeme vršenja radnji spašavanja valovi bili vrlo visoki, a brod kojem je bila pružena pomoć nalazio se 2,5-3 milje udaljen od obale. Također se priznaje da je spašavanje okončano bez daljnjih oštećenja kako za sam brod kojem je pružena pomoć, tako i za njegov teret. Ipak, naglašava sud, cijeli pothvat spašavanja nije trajao duže od 10 sati.

I, konačno, uzimajući u obzir vrijednost spašenog broda (kako je ranije ustanovljeno ona iznosi 29.000 000 L), kao i visinu osiguranja tereta (oko 17.000 000 L), drugostepenom sudu se čini da bi primjerena nagrada koju bi tužiteljica bila dužna dati tuženom poduzeću mogla biti utvrđena na 2.500 000 L. Toj svoti treba dodati iznos koji se duguje s naslova naknade troškova u odnosu prema vrijednosti tereta (17.000 000 L), obzirom na to, kako on stoji prema ukupnosti spašenih vrijednosti (17.000 000 + 29.000 000 = 46.000 000 L), a sve to u omjeru od 36,95 % - što na kraju svodi ukupan iznos troškova od 1.000 000 L - na 369.500 L.

Stoga odšteta na teret Banke tužiteljice iznosi ukupno 2.869 500 L (2.500 000 + 369.500 = 2.869 500 L), na koju se nadovezuju zakonske kamate od 2. travnja 1967.g.

(Dir.Mar. 1975, str.64)

K.M.

SJEDINJENE AMERIČKE DRŽAVE

OKRUŽNI SUD JUŽNOG OKRUŽJA
NEW YORKA (DISTRICT COURT
SOUTHERN DISTRICT OF NEW YORK)

Vendo International c/a M/T "Frances Hammer"
and Oxyness Shipping Co. M.V. "Simba" and
A/S Det Ostasiatiske Kompagni

Sjedinjene Američke Države - Teretnica - Teret ukrcan uz teretnicu koja sadrži klauzulu "both to blame" i uglavu o isključivoj nadležnosti danskog suda - Teret je oštećen u sudaru - Vlasnik tereta ustao tužbom protiv broдача drugog broda - Brodar broda koji je prevozio teret uključen u parnicu kao treći - Protutužba broдача vozara